Republica Moldova

CURTEA DE CONTURI

HOTĂRÎRE Nr. HCC55/2017
din 2017-11-08

privind Raportul auditului performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”

Publicat : 2018-01-05 în MONITORUL OFICIAL Nr. 1-6 art. 01 Data intrării în vigoare

Curtea de Conturi, în prezența Secretarului general de stat al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului dl Iu. Ușurelu, directorului general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor dl G. Gaberi, directorului Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură dl N. Ciubuc, directorului Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice dl D. Galupa, directorului executiv al Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială dl L.Gumovschi, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) şi art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curţii de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008[1], a examinat Raportul auditului performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”.

---

[1]Legea Curţii de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 (cu modificările şi completările ulterioare).
Misiunea de audit s-a desfășurat în temeiul art.28 şi art.31 din Legea Curții de Conturi şi conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2017[2], având ca scop evaluarea eficienței activităților și măsurilor întreprinse de către entitățile responsabile de implementarea cu succes a Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”, precum și a economicității și eficacității utilizării mijloacelor financiare și a bunurilor achiziționate în cadrul acestuia.

---

[2]Hotărârea Curţii de Conturi nr.47 din 05.12.2016 „Privind aprobarea Programului activităţii de audit a Curţii de Conturi pe anul 2017” (cu modificările şi completările ulterioare).
Auditul a fost efectuat în conformitate cu Standardele de audit (ISSAI 300[3], ISSAI 3100[4], ISSAI 3000[5] „Standarde și linii directoare pentru auditul performanței în baza standardelor de audit ale INTOSAI și a experienței practice”) și cu bunele practici în domeniu. Pentru susținerea constatărilor, concluziilor și formularea recomandărilor au fost colectate probe în cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare[6], Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, Agenției „Moldsilva”, Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, autorităților administrației publice locale de nivelul I, precum și de la beneficiarii mijloacelor financiare alocate din Proiect.

---

[3]ISSAI 300 „ Principii fundamentale ale auditului performanței”.
[4]ISSAI 3100 „Ghidul auditului performanței – principii de bază”.
[5]ISSAI 3000 „Standarde și linii directoare pentru auditul performanței în baza standardelor de audit ale INTOSAI și a experienței practice”.

[6]Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, reorganizat în Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, conform Hotărârii Guvernului nr.594 din 26.07.2017 cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate.
Examinând rezultatele auditului și audiind Raportul prezentat, precum şi explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Proiectul „Agricultura competitivă în Moldova" a fost conceput pentru a spori calitatea produselor agricole și competitivitatea acestora pe piața internă și cea externă, diversificarea pieților de desfacere și creșterea exporturilor. În acest scop, Guvernul Republicii Moldova a contractat de la Asociația Internațională pentru Dezvoltare un împrumut în valoare totală de cca 27,40 mil.DST[7] și de la GEF (Facilitatea Globală de Mediu) două granturi în valoare de 4,44 mil.dol.SUA, iar de la Agenția Internațională Suedeză de Cooperare în Dezvoltare -18,77 mil.SEK[8].

---

[7]Drepturi Speciale de Tragere.
[8]Coroana Suedeză.
Misiunea de audit asupra Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova" a constat în evaluarea eficienței activităților și măsurilor întreprinse de către entitățile responsabile de implementarea cu succes a Proiectului, precum și a eficacității utilizării mijloacelor financiare și a bunurilor achiziționate în cadrul acestuia.
Responsabili de implementarea Proiectului sunt Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare[9] și Ministerul Mediului[10], Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul agriculturii, finanțate de Banca Mondială, fiind responsabilă de acordarea asistenței fiduciare și de gestionarea generală a implementării Proiectului, și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură –respectiv, de implementarea subproiectelor în cadrul componentelor Proiectului și de managementul financiar al granturilor și compensațiilor. Finalizarea Proiectului a fost prevăzută inițial în iunie 2017, ulterior termenul de implementare fiind prelungit până în iunie 2019.

---

[9]Reorganizat prin absorbție în Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.
[10]Reorganizat prin absorbție în Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.
Evaluările efectuate de audit denotă că activitățile prevăzute în Proiect au contribuit la modernizarea sistemului de management al siguranței alimentelor, la crearea și susținerea grupurilor de producători agricoli în vederea comercializării producției horticole de valoare înaltă și consolidării capacităților instituționale și ale producătorilor agricoli în domeniul managementului durabil al terenurilor.
Astfel, în perioada 2012-2017 (9 luni) au fost atinse următoarele rezultate: **(i)** consolidarea capacităților tehnice și instituționale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, prin: reconstrucția sediului Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor; construcția a patru Puncte de inspecție la frontieră; activități aferente acreditării a două laboratoare; elaborarea a două sisteme informaționale și a procedurilor operaționale, precum și acordarea sprijinului în reglementarea domeniului siguranței alimentelor; **(ii)** crearea de parteneriate productive (grupuri de producători în horticultură) și consolidarea capacităților acestora, prin: activități de informare; servicii de consultanță, instruire, precum și prin acordarea de granturi în vederea sprijinirii investițiilor în tehnologii post-recoltă; **(iii)** capacități consolidate pentru managementul durabil al terenurilor, prin realizarea lucrului analitic, informare și diseminare; sprijinirea reabilitării perdelelor de protecție forestieră, precum și acordarea de granturi în investiții aferente managementului durabil al terenurilor; **(iv)** compensarea unei părți din pierderile economice suportate în sezonul agricol din anul 2014 în urma embargoului impus de Federația Rusă.
Deși, în mare parte, indicatorii de rezultat au fost atinși, urmare evaluării realizărilor Proiectului și a efectelor acestora, prin prisma beneficiilor obținute de la consolidarea capacităților Agenției

Naționale pentru Siguranța Alimentelor și ale producătorilor agricoli, în scopul sporirii competitivității sectorului agroalimentar, auditul a relevat carențe în procesele de implementare și monitorizare, precum și la utilizarea în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a resurselor alocate, și anume:

►Neutilizarea echipamentelor procurate în cadrul Proiectului pentru realizarea lucrărilor de reabilitare a perdelelor forestiere de protecție și dotarea a două Puncte de inspecție la frontieră în valoare totală de 3,7 mil.lei.

► Achiziționarea pentru Agenția „Moldsilva" a echipamentelor care nu corespund integral specificului activității, ceea ce a condiționat efectuarea cheltuielilor suplimentare de 2,0 mil.lei pentru ajustarea lor la necesitățile reale.

► Majorarea cu cca 12,3 mil.lei a costurilor lucrărilor de renovare și reconstrucție a edificiilor Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor față de prețurile contractate inițial, ca urmare a extinderii termenelor de executare a lucrărilor, precum și din cauza necesității efectuării lucrărilor adiționale neprevăzute.

►Majorarea cu cca 12,1 mil.lei a costurilor lucrărilor pentru construcția și reconstrucția Punctelor de inspecție la frontieră Giurgiulești, Leușeni și a Laboratorului regional pentru zona de nord (Bălți), contractate în cadrul următoarelor licitații, ca urmare a rezilierii contractelor de antrepriză încheiate inițial.

►Supraestimarea cu cca 4,6 mil.dol.SUA a necesarului de mijloace financiare aferent acordării sprijinului financiar producătorilor agricoli, resurse contractate prin acordul de finanțare, suma fiind ulterior realocată la alte componente ale Proiectului.

► Finanțarea beneficiarilor neeligibili cu suma de 7,13 mil.lei, ca urmare a nerespectării criteriilor de eligibilitate la etapa de examinare a dosarelor de solicitare a compensațiilor.

► Neasigurarea de către Comisiile speciale locale și centrale a procesului conform de examinare a dosarelor de solicitare a compensațiilor, precum și emiterea de către autoritățile administrației publice locale de nivelul I a actelor neveridice privind suprafețele plantațiilor multianuale, determinând acordarea de sprijin financiar beneficiarilor neeligibili.

► Irosirea de mijloace bănești în sumă de cca 0,9 mil.lei ca urmare a nevalorificării lucrărilor de proiectare, precum și a finalității reduse a activității de armonizare a cadrului regulator cu reglementările Uniunii Europene.

► Neasigurarea deplină de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a respectării procedurilor de verificare a dosarelor de solicitare a granturilor, ceea ce generează riscul alocării de mijloace beneficiarilor care nu întrunesc cerințele Proiectului.

► Întârzieri la implementarea proiectelor investiționale ale grupurilor de producători, progresul acestora nefiind unul fără echivoc, iar impactul investițiilor fiind încă modest.

► Întârzierea cu peste 10 luni la obținerea acreditării internaționale de către două laboratoare ale Instituției Publice „Centrul Republican de Diagnostică Veterinară" mun. Chișinău, ceea ce a limitat sporirea capacității de prevenire a riscurilor potențiale care pot afecta sănătatea populației.

► Stabilirea în calitate de indicatori-cheie a 2 indicatori[11], care, din lipsa datelor exhaustive și fiabile și a caracterului complex, nu permit evaluarea progresului realizat de grupurile de producători sprijiniți de sursele Proiectului, precum și a impactului compensațiilor acordate producătorilor agricoli ca răspuns la restricțiile comerciale impuse de Federația Rusă în anul 2014.

---

[11]Indicatorii neevaluați: (1) creșterea volumului de vânzări de culturi cu valoare înaltă de către Grupurile de producători, (2) nivelul stabilizat al producției de mere, struguri și prune în rândul beneficiarilor de granturi compensatorii.

► Neimplementarea integrală a sistemelor informaționale „Sistemul Informațional de Management al Laboratoarelor" și „Managementul Măsurilor Sanitar-Veterinare Strategice", care necesită dezvoltare și adaptare la necesitățile Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, generând costuri suplimentare.

► Capacitatea redusă a autorităților administrației publice locale de nivelul I de a menține în starea

corespunzătoare perdelele forestiere de protecție reabilitate, fapt ce riscă să afecteze durabilitatea investițiilor efectuate din sursele Proiectului și ale bugetului de stat.
► Definirea neuniformă a unor criterii de eligibilitate în diferite documente aferente Proiectului, ceea ce, în unele cazuri, a extins accesul la sprijinul financiar al categoriilor de potențiali beneficiari.
Constatările auditului sunt expuse în Raportul de audit, anexat la prezenta Hotărâre, fiind urmate de recomandări specifice de remediere a neconformităților și de îmbunătățire a proceselor în domeniile auditate.
Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit. a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit. c) și art.34 alin.(3) din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂŞTE:

1. Se aprobă Raportul auditului performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”, care este parte componentă a prezentei Hotărâri.
2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:
2.1. Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Unității consolidate pentru implementarea și monitorizarea proiectelor agricole, finanțate de Banca Mondială, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, pentru documentare, și se cere realizarea activităților punctuale, conform competențelor, în vederea implementării recomandărilor expuse în Raport;
2.2. Inspecției de Stat în Construcții, se cere efectuarea controlului asupra volumelor și costului lucrărilor executate pentru construcția și reconstrucția obiectivelor: Punctele de inspecție la frontieră Criva, Tudora, Leușeni și Giurgiulești, precum și Laboratorul regional pentru zona de nord (Bălți), finanțate din sursele Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” (subcapitolele 3.1.2 și 3.1.4 din Raportul de audit);
2.3. Inspecției Financiare, se cere verificarea operațiunilor și a tranzacțiilor aferente lucrărilor de construcție și reconstrucție a obiectivelor: Punctele de inspecție la frontieră Criva, Tudora, Leușeni și Giurgiulești, precum și Laboratorul regional pentru zona de nord (Bălți), finanțate din sursele Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” (subcapitolele 3.1.2 și 3.1.4 din Raportul de audit).
2.4. Procuraturii Generale, în vederea încadrării juridice a acțiunilor/inacțiunilor persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Comisiilor centrale și locale și al autorităților administrației publice locale care au eliberat certificate de confirmare a suprafețelor terenurilor și/sau au dispus asupra eligibilității beneficiarilor, prin aprobarea spre plată a sprijinului financiar, fapt ce a determinat situațiile atestate în subcapitolele 3.2.3 și 3.2.6 din Raportul de audit, soldate cu cheltuieli nejustificate, efectuate din sursele externe care urmează să fie rambursate de Guvern;
2.5. Guvernului Republicii Moldova, pentru informare și documentare, și se solicită dispunerea unor măsuri și acțiuni pentru responsabilizarea managementului instituțional implicat în implementarea Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” și asumarea de către factorii de decizie a asigurării eficienței și eficacității utilizării finanțelor publice și realizării cu succes a activităților gestionate în cadrul Proiectului;
2.6.Comisiei parlamentare permanente economie, buget și finanțe, Comisiei parlamentare permanente agricultură și industrie alimentară, pentru informare;
2.7. Parlamentului Republicii Moldova, pentru documentare;
2.8. Președintelui Republicii Moldova, pentru informare;
3. Despre măsurile întreprinse privind executarea subpunctelor 2.1, 2.2, 2.3 din prezenta Hotărâre și implementarea recomandărilor din Raportul de audit se va informa Curtea de Conturi în termen de 12 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu raportare trimestrială.
4. Prezenta Hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI Veaceslav UNTILA

Nr. 55. Chişinău, 8 noiembrie 2017.

Raport